

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ
ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЗДАЧІ ЕКЗАМЕНУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ДОГОВІРНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ВІДНОСИН»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Тема 1. Загальні положення про договір

Договір як універсальна форма регулювання суспільних відносин. Різноманітність підходів до розуміння договору. Роль і цінність договірної регулювання в системі приватного і публічного права.

Цивільно-правовий договір як базова правова категорія. Адміністративний договір: поняття, особливості. Специфіка господарського договору. Публічно-правовий договір.

Джерела договірної права. Види законодавчих актів, що регулюють договірні відносини в Україні. Нормативно-правове закріплення договірної регулювання екологічних відносин.

Тема 2. Особливості договірної регулювання екологічних відносин

Генеza правового закріплення договірної регулювання екологічних відносин. Соціальна цінність і переваги договірної регулювання екологічних відносин. Особливості договорів, що опосередковують екологічні відносини. Їх співвідношення з іншими галузевими договірними формами. Функції договорів, що опосередковують екологічні правовідносини.

Загальна характеристика договорів використання природних ресурсів, договорів у сфері забезпечення екологічної безпеки, договорів у сфері охорони довкілля.

Тема 3. Класифікація договірних форм регулювання екологічних відносин.

Загальна класифікація договорів у цивільному праві. Класифікація договорів в екологічних правовідносинах: за розподілом прав і обов'язків; за ознакою наявності чи відсутності зустрічного задоволення; за ступенем свободи сторін; за моментом виникнення; за змістом діяльності. Змішані і комплексні договори.

Класифікація договорів за предметом екологічного права; за об'єктно-суб'єктивним складом.

Договори оренди, концесійні договори, угоди про розподіл продукції, сервітутні договори в системі договірних форм регулювання екологічних правовідносин.

Тема 4. Укладення, зміна та розірвання договорів відповідно до приписів цивільного та екологічного законодавства

Загальний порядок та умови укладення договору. Момент та місце укладення договору. Поняття оферти, вимоги до оферти. Поняття та ознаки акцепту.

Особливості укладення договорів, спрямованих на врегулювання екологічних відносин. Адміністративні акти як умови виникнення еколого-правових договорів. Аукціони та конкурси як підстави укладання окремих договорів в екологічному праві.

Форма договорів відповідно до норм екологічного законодавства. Реєстрація договорів та її значення. Типові і примірні еколого-правові договори.

Зміна та розірвання договору. Зміна та розірвання договору за погодженням сторін. Зміна та розірвання договору за ініціативою однієї із сторін. Наслідки зміни та розірвання договору, момент зміни та розірвання договору.

Тема 5. Суб'єкти, об'єкти і зміст договорів

Сторони еколого-договірних зобов'язань. Користувачі природних ресурсів як суб'єкти еколого-правових договорів. Еколого-експертні, еколого-аудиторські, страхові та інші організації як сторони еколого-правових договорів. Підрядні та інші організації як суб'єкти еколого-правових договорів. Державні органи – сторона еколого-правових договорів.

Об'єкт і предмет договору. Об'єкт і предмет договорів в екологічних відносинах. Природні ресурси, природно-соціальні умови, природні комплекси та ландшафти, екологічні системи як об'єкти еколого-правових договорів. Об'єкти підвищеної екологічної небезпеки як об'єкти еколого-правових договорів. Життя та здоров'я громадян як об'єкти еколого-правових договорів

Поняття та значення змісту договору. Поняття та значення істотних умов договору, склад істотних умов договору. Ціна, строк, еколого-правові обмеження і зобов'язання в системі істотних умов договорів у екологічних відносинах.

Тема 6. Особливості виконання та забезпечення екологічних договірних зобов'язань. Правові наслідки їх порушення

Поняття виконання договірних зобов'язань. Принципи виконання зобов'язань. Принцип належного виконання договору. Суб'єкти виконання договірних зобов'язань. Значення способу виконання договірних еколого-правових зобов'язань.

Забезпечення виконання договірних зобов'язань. Інституційна і функціональна системи забезпечення виконання еколого-правових договірних зобов'язань.

Невиконання чи неналежне виконання еколого-правових договірних зобов'язань. Порушення договору як підстава відповідальності. Юридична відповідальність як форма забезпечення виконання договорів в екологічному праві.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Тема 7. Договірне регулювання відносин надкористування

Види договірних форм регулювання відносин користування надрами.

Угоди про розподіл продукції: поняття, предмет, сторони, строк дії. Істотні умови угод про розподіл продукції. Конкурсний порядок укладення угод про розподіл продукції. Розроблення, узгодження, підписання та реєстрація угод про розподіл продукції. Виконання угод про розподіл продукції. Контроль за виконанням угоди. Гарантії для інвесторів.

Угоди про умови користування надрами в юридичному складі, що є підставою набуття права на користування надрами. Їх правова природа. Особливості укладення, змісту та виконання угод.

Договірні відносини між власниками (користувачами) земельних ділянок і підприємствами, які здійснюють геолого-розвідувальні, пошукові, геодезичні та інші розвідувальні роботи.

Тема 8. Договори довгострокового тимчасового користування лісами

Довгострокове тимчасове користування лісами в системі прав на ліси. Особливості договірних регулювання користування лісами державної (комунальної) і приватної власності.

Договір довгострокового тимчасового користування лісами: предмет договору, строк договору, мета договірних зобов'язань, ціна договору. Сторони договірних зобов'язань. Права і обов'язки сторін. Форма договору. Примірний договір.

Порядок укладення, виконання і припинення договорів довгострокового тимчасового користування лісами. Наслідки порушення договірних зобов'язань.

Тема 9. Договори оренди водних об'єктів

Законодавче запровадження та вдосконалення договірних регулювання відносин використання водних об'єктів. Об'єкт, предмет, сторони договору оренди водного об'єкта. Особливі умови договору. Права і обов'язки орендаря. Методика нарахування орендної плати. Обмеження у відносинах оренди водного об'єкта. Гарантування права загального водокористування.

Порядок і умови укладення договору оренди водного об'єкта. Форма договору. Типовий договір оренди водного об'єкта.

Особливості передачу в оренду рибогосподарських водних об'єктів.

Тема 10. Договори у відносинах використання об'єктів тваринного світу

Договір про умови ведення мисливського господарства в системі підстав надання в користування мисливських угідь. Правова природа договору про умови ведення мисливського

господарства. Сторони, об'єкт (предмет), строк дії договору. Права та обов'язки сторін. Порядок укладення договору. Підстави розірвання договору. Наслідки невиконання договірних зобов'язань.

Договори на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах: особливості змісту, укладення і виконання.

Інші види договірної регулювання відносин у сфері охорони і використання об'єктів тваринного світу.

Тема 11. Договори у відносинах охорони та відновлення лісів, вод, рослинного світу, територій та об'єктів природно-заповідного фонду

Договори, що забезпечують виконання обов'язків суб'єктів екологічних правовідносин з метою здійснення природоохоронних заходів. Правове регулювання меліоративних, водо-, лісо-, атмосфероохоронних та інших природоохоронних договорів. Порядок фінансування здійснення природоохоронних заходів на договірних засадах.

Договори про державно-приватне партнерство як форма забезпечення виконання природоохоронних заходів.

Договори, що забезпечують охоронні зобов'язання по відношенню до особливо цінних природних об'єктів та територій. Правові засади реалізації охоронних договорів у галузі природно-заповідного фонду України, у сфері охорони об'єктів культурної спадщини.

Тема 12. Договірні конструкції у відносинах забезпечення екологічної безпеки

Правові аспекти договорів на проектно-пошукувальні, експертні, аудиторські, інформаційні, страхові, підрядні, заставні та інші види робіт (послуг) у сфері екології. Правове регулювання договорів на реалізацію інвестиційних проектів екологічного характеру на території пріоритетного розвитку, у вільних (економічних) зонах.

Договори екологічного страхування. Договори екологічного аудиту. Договори у сфері поводження з відходами: договори підряду, надання послуг, перевезення.

Правове регулювання продажу квот на викиди забруднюючих речовин за міжнародним та національним екологічним законодавством.